

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Quædam Scripturæ testimonia breviter exponuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

antecedant futuritionem consensûs, & determinationis nostræ voluntatis, vel illam supponant ut à Deo prævisam per scientiam mediam? Cujus difficultatis resolutio pendet ex principiis suprâ statutis, impugnando scientiam mediam, & divinorum decretorum efficaciam demonstrando.

99. Dico, Deum suâ infinitâ providentiâ præordinare, prædefinire, seu prædeterminare omnes actus bonos & honestos quos voluntas creata in tempore elicita est: non solum quantum ad illorum substantiam, sed etiam quantum ad modum libertatis & contingentiæ in eis inclusum. Est contra defensores scientiæ mediæ, qui (ut suprâ vidimus) tales prædefinitiones & prædeterminationes æternas & efficaces rejiciunt, & sola decreta indifferentia & conditionata, consensum & determinationem liberi arbitrij expectantia, in Deo agnoscunt. Vel si admittant decreta determinata & absoluta, volunt ea esse subordinata scientiæ mediæ, & supponere prævisionem futuri consensûs, saltem sub conditione quod homo ponatur in his vel illis circumstantiis & occasionibus.

100. Nostram tamen conclusionem docent non solum omnes Thomistæ, sed etiam plures ex antiquioribus & recentioribus Theologis, quorum longum catalogum conscribunt Salmanticenses hæc disp. 10. dub. 3. & Alvarez lib. 1. responsionum cap. 1. Imò Henricus Henriques celebris scriptor Societatis libro ultimo de fine hominis, cap. 4. num. 2. in textu fatetur hanc ante Molinam fuisse concordem & unanimum Theologorum sententiam. *Rectè (inquit) concors Theologorum sententia docet, Deum habere prædeterminationem bonorum efficacem, ex providentia perfecta ab æterno, in qua, & per quam, tanquam per rationem, cerè omnia sciat.* Et cap. 5. allegat pro hac sententia plusquam viginti Doctores, tam ex antiquis, quam ex modernis. Et ibidem addit, *Non est ita difficile conciliare libertatem hominis cum tali prædeterminatione, ut quidam Recentiores putant.* Subscribit Azorius, & quod olim de Cicerone Augustinus dixit, junioribus suæ Societatis Theologis attribuit: ait enim lib. 4. instit. Moral. cap. 22. quæst. 21. *Pauci juniores Theologi, ut voluntatem nostram liberam faciant, faciunt sacrilegam, dum negant Deum opera nostra bona præfinire.*

§. II.

Quadam Scriptura testimonia breviter expenduntur.

PLura Scripturæ loca suprâ disp. 5. retulimus, ad divinorum decretorum efficaciam demonstrandam, quæ etiam æternas divinæ providentiæ prædefinitiones apertè declarant. Ut tamen hæc veritas, quæ est unum ex præcipuis doctrinæ Thomisticæ fundamentis, magis elucidetur, & firmius stabilatur, alia Scripturæ testimonia breviter hic exponenda sunt.

101. Primum sumitur ex Apostolo ad Ephes. 1. dicente: *Deus operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ.* Quibus verbis in primis rejicit decreta indifferentia & conditionata, consensum, & determinationem voluntatis creatæ expectantia: nam ut ibidem observat S. Thomas, *Apostolus non dicit quod Deus operatur omnia secundum voluntatem, ne credas quod sit irrationabilis, sed secundum consilium voluntatis suæ: id est secundum voluntatem suam, quæ est ex ratione; non secun-*

A *dum quod ratio imponat discursum, sed secundum quod designat certam & deliberatam voluntatem.* Constat autem quod nomine certæ & deliberatæ voluntatis, non intelligitur voluntas conditionalis & inefficax, quæ Deus decernat se influxurum in actus voluntatis creatæ, si ipsa voluerit: nam hæc voluntas non est certa, sed potius incerta & indeterminata; siquidem ex vi hujus voluntatis non habet Deus potius concurrere, quam non concurrere; sed sicut concurreret si voluntas creata vellet, ita non concurreret, si voluntas creata non vellet: Ergo &c.

Secundò per hæc Apostoli verba, excluduntur alia decreta absoluta & determinata, prævisionem futuri consensûs supponentia, quæ etiam in Deo fingunt defensores scientiæ mediæ: nam si Deus nihil circa nostros actus liberis determinatè statueret, nisi suppositâ prævisioni futuri consensûs voluntatis nostræ, non operaretur omnia secundum consilium voluntatis suæ, sed potius secundum præscientiam consensûs & deliberationis voluntatis nostræ. Unde Author libri Hypognosticon rectè notavit, Paulum non dixisse quod Deus operatur omnia secundum consilium voluntatis humanæ (sive absolutè, sive sub conditione prævisum) sed secundum consilium voluntatis suæ: quia ad hanc solum respexit, ut de operationibus creatis in tempore facientis dispo-

C *neret.* Secundum testimonium habetur cap. 2. ejusdem Epistolæ ad Ephesios, ubi dicitur: *Ipse enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ preparavit Deus ut in illis ambulemus.* Circa quem locum duo etiam notanda sunt. Primum est, quod fideles dicuntur creati in operibus bonis, quia sicut creatio non præsupponit subjectum, sed facit; ita voluntas divina preparans bona opera, non præsupponit consensum voluntatis nostræ, sed illum per suam gratiam efficit. Secundum, quod dicuntur bona opera à Deo præparata: id est prædestinata, prædefinita, seu prædeterminata, juxta significationem textus Græci, ubi habetur verbum *ἡτοροῦν*, quod significat prædefinire, præstatuere, & prædeterminare. Unde D. Athanasius explicans hæc verba Apostoli, hanc præparationem, prædestinationem appellat. Et S. Prosper resp. 14. ad capita Gallorum: *Fides (inquit) & charitatis opera, atque in eju usque ad finem perseverantia, quia homini per Dei gratiam conferuntur, rectè & ista & quæ eis retribuenda sunt, prædestinata dicuntur ex auctoritate Apostoli dicentis, Creati in operibus bonis quæ preparavit Deus &c.* Quod desumpsit ex Augustino lib. de prædest. SS. cap. 10. & ex illis postea S. Fulgentius, qui lib. 1. ad Monimum ait: *Deus hoc gratuita justificatione tribuit preparatum, quod in æterna prædestinatione preparaverat tribuendum.*

E His Apostoli testimoniis addi potest istud Ecclesiastici 33. *Quare dies diem superat, & annus annum à Sole? A Domini scientia separati sunt facti Sole, & præceptum custodiens, per Dei sapientiam dividuntur, & immutavit tempora, & dies festos ipsorum, & ex ipsis exaltavit, & magnificavit Deus.* Quæ analogiâ dierum & annorum intelligi putat Augustinus discretionem justorum à peccatoribus, & prædestinatorum à reprobis, factam ex dispositione & prædefinitione divina: sicut enim dies diem superat, cum alius alio sit lucidior, placidior, salubrior, feracior, imò etiam festivior & sanctior, quam-

vis ex parte ipsorum nulla sit ratio discriminis, uniusque & idem Sol omnium sit causa; quia Deus suā providentiā disponit cursum Solis, & suis legibus decernit festivitatem & sanctitatem dierum; ita ex hominibus & Angelis alius alium superat meritis, sanctitate, & beatitudine aeternā, quamvis ex parte ipsorum, nulla eos ratio seu causa discernat, sed Deus suā providentiā, & auxiliorum gratiæ dispositione, eos dividit & inaequales facit.

§. III.

Celebre S. Dionysij testimonium.

EAsdem aeternas & efficaces divinae voluntatis praedefinitiones, passim docent SS. Patres, easque varijs nominibus insigniunt. Nam D. Dionysius vocat illas: *Divinas & bonas voluntates, existentium praedeterminativas, & effectivas*. D. Athanasius & Damascenus, *divinas praedefinitiones*. D. Thomas, *praedeterminationes*. D. Augustinus, D. Gregorius, SS. Prosper, & Fulgentius, *praedeterminationes*. Dionysius Carthusianus, dicit quod *Theologia vocat illas paradigmata*. Et Marcellus illas nominat, *praescriptiones, & amedecreta*.

104. Celebris ergo locus habetur apud Dionysium cap. 7. de divin. nomin. titulo de exemplaribus: ubi, ut advertit D. Thomas ibidem lect. 1. agit contra quemdam Clementem Philosophum Platonium, qui existimabat Deum non esse causam rerum determinatricem, & productivam, secundum proprias rationes, sed solum secundum id quod est illis commune. Unde ponebat (inquit S. Doctor) quasdam causas secundas, per quas res ad proprias naturas determinantur; & has causas secundas, exemplaria rerum vocabat. At S. Dionysius ibidem demonstrat, Deum esse primam causam particularium entium, secundum quod sunt in proprijs & determinatis naturis; & omnia esse in ipso existentia, ex ipso incipientia, in ipso custodita, ad ipsum terminata, & ab illo praedefinita, & praedeterminata, exemplaribus divinis praedeterminativis, quae sunt quasi principia divinae sapientiae practicae, quia Deus omnia producit. *Exemplaria*, inquit, *esse dicimus in Deo, existentium rationes substantialificas, & singulariter praexistentes, quas Theologia praedefinitiones vocat, & divinas ac bonas voluntates, existentium praedeterminativas, & effectivas, secundum quas substantialis essentia omnia praedefinit, & produxit*. Quibus verbis expressè docet, quod sicut artifex volens domum edificare, prius eam in mente format, & omnes ejus partes determinat ac disponit, & postmodum eam producit in re. Ita Deus tanquam supremus artifex, ab aeterno praedefinit omnia & singula, quae in universo mundo erat factururus, & consequenter etiam actus liberis voluntatis nostrae. Unde D. Damascenus orat. 1. de imagin. citans hunc locum D. Dionysij, ait: *Has imagines & exemplaria, praedefinitiones appellat Sanctus ille, Dei munere, divinis in rebus considerandis & explicandis, excellentissimus Dionysius: omnia enim ab illo praefinita, & sine ulla commutatione in ejus consilio, non aliter antequam fierent, erant expressa, quam si quis velit edificare domum, prius imaginem ac formam ipsam in animo effingit, & cogitatione complectitur*.

105. Respondet Petrus à S. Joseph in Opusculo quod defensionem Divi Thoma appellat: in hoc Tom. I.

A testimonio Dionysij, solum explicari ideas omnium rerum, ab aeterno in mente divina praexistentes, nec ibidem ullam fieri mentionem de decreto praedefiniente rerum existentiam, vel futuritionem.

Sed contra: Dionysius ibi non loquitur de ideis pure speculativis, quibus res mere possibili, in divina essentia & omnipotentia, tanquam in causa representantur; sed de ideis practicis, & representantibus res ut existentes, vel futuras: At qui idea practica, & representantes res ut existentes, vel futuras, involunt propositum, seu decretum efficacis divinae voluntatis, quo res mere possibili transferuntur à statu mere possibilitatis, ad statum existentiae vel futuritionis, ut docet D. Thomas quaest. 6. de verit. art. 6. his verbis: *Idea in Deo ad ea quae sunt, vel fuerunt, vel erunt producenda, determinatur ex proposito divinae voluntatis*. Ergo Dionysius non loquitur ibi solum de divinis ideis, sed etiam de decreto, & praedefinitione divinae voluntatis.

Confirmatur: Dionysius in praefato testimonio dicit quod Theologia hujusmodi ideas & exemplaria in mente divina existentia, *Praedefinitiones vocat, & divinas ac bonas voluntates, existentium praedeterminativas*. Et S. Thomas hunc locum explicans, ait: *Hujusmodi rationes sacra Scriptura vocat praedefinitiones, & bonas voluntates, quae sunt distinctiva entium, & effectiva ipsorum; quia per hujusmodi rationes, substantialis Dei esse praedeterminavit omnia, & produxit*. Sed ideae nudè sumptae, cum non pertineant ad voluntatem, sed ad intellectum, non possunt appellari bonae voluntates, neque nomine praedefinitionis, & praedeterminationis insigniri, nisi considerentur ut determinatae, & applicatae ad certos effectus representandos & producendos, per decretum efficacis, & praedeterminans rerum existentiam, vel futuritionem, ut de se pater: Ergo D. Dionysius, & S. Thomas, in praefato testimonio, non loquuntur solum de ideis divinis, sed etiam de decreto praedefiniente & praedeterminante futuritionem, vel existentiam rerum.

§. IV.

Alia Sanctorum Patrum testimonia.

Praeter hoc celebre D. Dionysij testimonium, 107. plura alia ex Sanctis Patribus adduci solent à nostris Thomistis, in ejusdem veritatis confirmationem. Insignis est locus Augustini apud Prosperum sententiā 58. sic dicentis, *Divina voluntas est suprema causa omnium corporalium, spiritualiumque motionum: nihil enim fit visibiliter & sensibiliter, quod non de invisibili, & intelligibili summi Imperatoris aula, aut jubeatur, aut permittatur &c.* Et in libro Soliloquiorum, qui in appendice tomi 9. habetur, cap. 26. sic dicitur: *Priusquam me formares in utero, novisti me, & antequam exirem de vulva, quidquid tibi placuit, praordinasti de me*. Et cap. 24. *Velle quod bonum est non possum, nisi tu velis*. Et 5. de civitate Dei cap. 9. dicit, quod voluntates nostrae tantum valent, quantum Deus eas valere voluit, atque praescivit. Et ideo quidquid valent, certissime valent, & quod facturae sunt ipse, omnino facturae sunt. Et ibidem, ad designandam summam & infallibilem divinam voluntatis efficaciam, & infallibilitatem, docet eam aliquo modo fati nomine appellari posse: ait enim, *Quapropter si mihi fas*